

Wpływ polityki spójności 2014-2020 na rozwój i funkcjonowanie infrastruktury społecznej

Cele badania

Ocena efektów polityki publicznej w zakresie wspierania pięciu typów infrastruktury społecznej.

**Edukacja
i kształcenie**

Kultura

**Ochrona
zdrowia**

**Pomoc i integracja
społeczna oraz
opieka nad dziećmi**

**Turystyka, rekreacja
i sport**

Cel główny

Ocena wpływu interwencji w ramach polityki spójności 2014-2020 na rozwój i funkcjonowanie infrastruktury społecznej

Cele pośrednie

Warstwa diagnostyczna ewaluacji

Analiza i ocena interwencji w zakresie infrastruktury społecznej w kontekście celów Umowy Partnerstwa 2014-2020 oraz stanu infrastruktury społecznej w Polsce

Warstwa rekomendacyjna ewaluacji

Sformułowanie rekomendacji dla procesu wdrażania programów perspektywy 2021-2027 w Polsce

Zastosowana metodologia

Analiza desk research

literatura przedmiotu, raporty, analizy, dokumentacja programowa, statystyki

Badania jakościowe

wywiady pogłębione z

- przedstawicielami instytucji zarządzających poszczególnymi programami wsparcia
- przedstawicielami organizacji zrzeszających pracowników instytucji infrastruktury społecznej i beneficjentów oraz
- przedstawicielami organizacji pozarządowych działających w sferach będących przedmiotem niniejszego badania.

Studia przypadku projektów

Pogłębiony opis projektów realizowanych w ramach pięciu sfer infrastruktury społecznej dla obrazowania dobrych praktyk.

Analizy ekonometryczno-statystyczne oraz modelowanie ekonometryczne z uwzględnieniem metod kontrfaktycznych

Efektom analiz było skonstruowanie Syntetycznego Miernika Dostępu do Infrastruktury Społecznej jako miary poziomu i jakości infrastruktury społecznej w Polsce.

Badania ilościowe

- ankieta internetowa (CAWI) z beneficjentami wsparcia (N=4089).
- wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI) z mieszkańcami 3 województw: mazowieckiego, świętokrzyskiego oraz opolskiego (N=900).

Warsztaty Charrette

warsztaty z zaangażowanymi interesariuszami, których celem było sformułowanie wniosków i rekomendacji pod kątem kontynuacji wsparcia infrastruktury społecznej w perspektywie finansowej 2021-2027, w odniesieniu do zidentyfikowanych obszarów problemowych.

Warsztat implementacyjny

Warsztat służący weryfikacji wniosków i rekomendacji pod kątem ich zasadności i wykonalności.

Zakres interwencji

Projekty dotyczyły następujących obiektów/institucji:

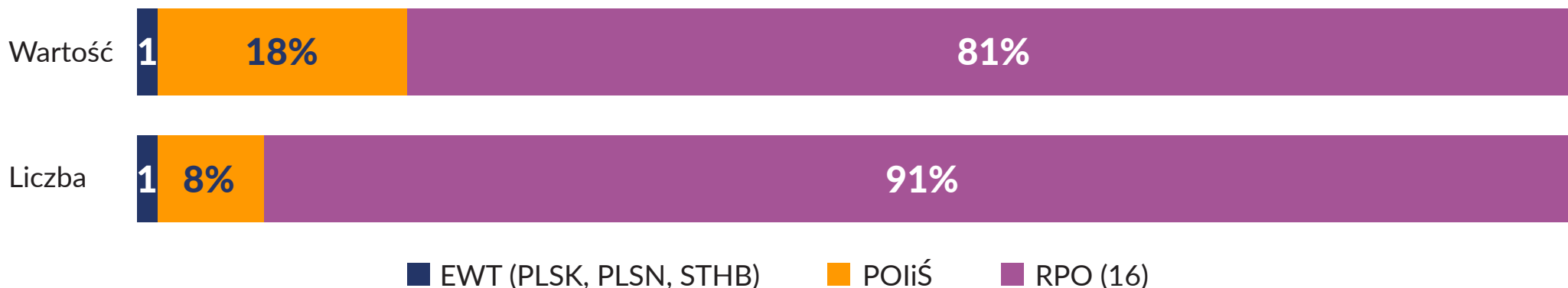
- **infrastruktura edukacji i kształcenia** - przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazjalne, średnie (w tym zawodowe) i uczelnie wyższe;
- **infrastruktura kultury** - biblioteki, muzea, kina, teatry, domy kultury, miejsca aktywności lokalnej/centra aktywności lokalnej;
- **infrastruktura ochrony zdrowia** - szpitale, przychodnie/poradnie lekarskie, łóżka szpitalne, specjalistyczny sprzęt medyczny, placówki ambulatoryjne, kadra medyczna, apteki, sanatoria, uzdrowiska;
- **infrastruktura turystyki, rekreacji oraz sportu** - tereny zieleni, obiekty, kluby i sekcje sportowe, szlaki turystyczne, obiekty zabytkowe;
- **infrastruktura pomocy i integracji społecznej oraz opieki nad dziećmi** - ośrodki pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki opiekuńczo-wychowawcze, żłobki, kluby dziecięce, świetlice środowiskowe, ośrodki socjoterapii, mieszkania wspomagane/chronione.

Projekty realizowane były w ramach następujących programów:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ),
- szesnastu regionalnych programów operacyjnych (RPO),
- trzech programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT): Polska-Saksonia (PLSN), Polska-Słowacja (PLSK), Południowy Bałtyk (STHB).

Obszar infrastruktury społecznej	Liczba projektów	Wartość projektów (mln zł)	Wartość projektów (struktura %)	Wartość unijnego dofinansowania (mln zł)	Średnia wartość projektu (mln zł)	Odsetek projektów zakończonych
Edukacja i kształcenia	3 428	7 122	16,6%	4 635	2,1	79,5%
Kultura	703	6 036	14,0%	3 276	8,6	65,0%
Ochrona zdrowia	1 446	13 236	30,8%	9 158	9,2	80,6%
Pomoc i integracja społeczna oraz opieka nad dziećmi	2 756	6 748	15,7%	4 351	2,4	64,6%
Turystyka, rekreacja, sport	1 591	9 817	22,9%	6 114	6,2	66,9%
łącznie – 5 obszarów	9 924	42 959	100,0%	27 534	4,3	72,5%

Wartości i liczba projektów (struktura %) wg programu/grupy programów

Zakres interwencji - udział wydatków na wsparcie projektów dotyczących różnych komponentów infrastruktury społecznej w regionach

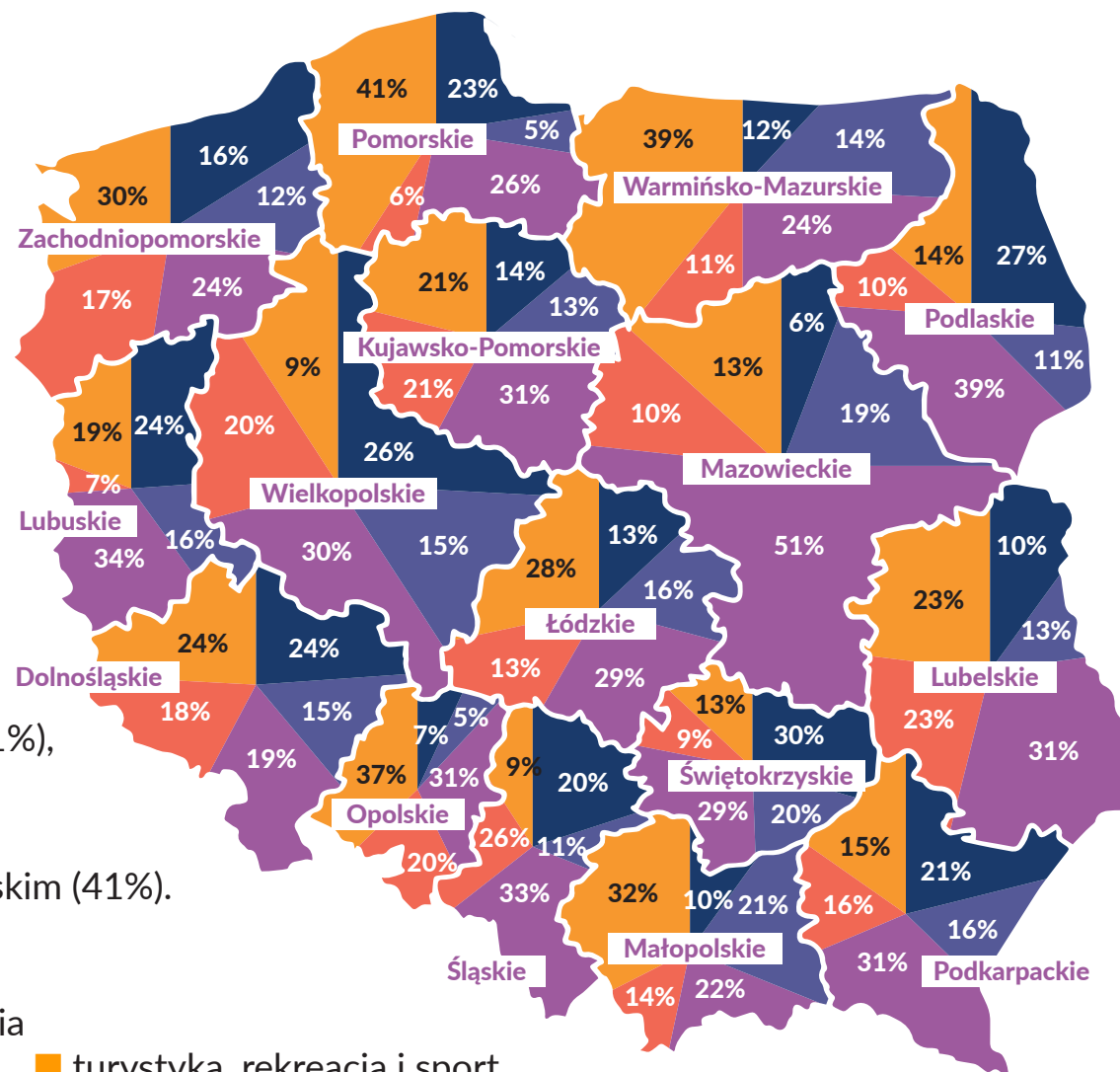
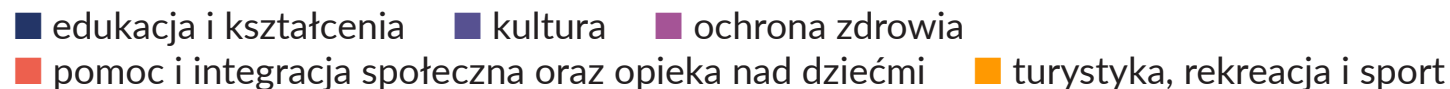
W poszczególnych województwach kładzono różny nacisk na wsparcie różnych komponentów infrastruktury społecznej.

Wśród 5 obszarów infrastruktury społecznej największy udział miały wydatki na:

- **ochronę zdrowia** – w 9 regionach,
- **turystykę, rekreację, sport** – w 6 regionach,
- **edukację i kształcenie** – w 1 regionie.

Największy udział wydatków na poszczególne obszary infrastruktury społecznej (spośród 16 regionów) odnotowano:

- **edukacja i kształcenie** – w województwie świętokrzyskim (30%),
- **kultura** – w województwie małopolskim (21%),
- **ochrona zdrowia** - w województwie mazowieckim (51%),
- **pomoc i integracja społeczna oraz opieka nad dziećmi** - w województwie śląskim (26%),
- **turystyka, rekreacja, sport** - w województwie pomorskim (41%).

Wnioski i rekomendacje

Wniosek

Kwestia sposobu i skali zapewnienia wzajemnej komplementarności wsparcia ze środków EFS i EFRR była jednym z ważniejszych problemów zdiagnozowanych w badaniu. Jednocześnie wydaje się, że dość powszechnie wskazuje się na pewien niedostatek działań miękkich, dotyczących np. promocji zdrowego trybu życia, czy też uczestnictwa w kulturze.

Rekomendacja

W okresie 2021-2027 należy dążyć do jak największego uwzględniania działań miękkich, w przypadku projektów polegających na wspieraniu infrastruktury społecznej, może to być realizowane przede wszystkim za pomocą tzw. cross-financingu. Dodatkowo warto rozważyć premiowanie projektów zakładających dużą skalę takich działań, za pomocą odpowiednich kryteriów oceny projektów.

Wniosek

Wspieranie infrastruktury edukacyjnej w szkolnictwie zawodowym ma bardzo duże znaczenie dla zapewnienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr w gospodarce. W tym kontekście bardzo ważna jest trafność realizowanych inwestycji, odpowiadająca potrzebom kształcenia „pod” potrzeby rynku, jak również zapewnienie wsparcia kadrze nauczycielskiej w zakresie optymalnego wykorzystania infrastruktury w procesach dydaktycznych. Tego rodzaju wsparcie doradczo-szkoleniowe, komplementarne z inwestycjami w infrastrukturę, przyczyni się do uzyskania lepszych efektów edukacyjnych, a przez to spotęgowania oddziaływania inwestycji.

Rekomendacja

Kontynuując wsparcie w zakresie wyposażania szkolnictwa zawodowego w infrastrukturę wspomagającą procesy kształcenia, należy zapewnić kadrze nauczycielskiej (wykorzystującej nową infrastrukturę – sprzęt, urządzenia i wyposażenie) wsparcie doradczo-szkoleniowe, umożliwiające optymalizację wykorzystania infrastruktury w procesach dydaktycznych. Tego rodzaju wsparcie, komplementarne z inwestycjami w infrastrukturę, przyczyni się do uzyskania lepszych efektów edukacyjnych, a przez to spotęgowania oddziaływania inwestycji przeprowadzonych w ramach projektów finansowanych ze środków unijnych.

Wniosek

Ważnym elementem tworzenia i realizacji projektów, także w sferze infrastruktury społecznej, jest odpowiednie ich przygotowanie, w modelu zakładającym partycypację różnych partnerów, także na etapie realizacji warto brać pod uwagę opinie i potrzeby różnych interesariuszy.

Rekomendacja

Przygotowanie i realizacja projektów w sferze infrastruktury społecznej powinna w jak największym stopniu zakładać partycypację poszczególnych interesariuszy, w tym odbiorców, także w celu maksymalizacji trwałości projektów. Zasadna może też być realizacja projektów w formie partnerstw, jednakże w związku z tym warto brać pod uwagę odpowiednie ryzyka wdrożeniowe.

Wniosek

Kwestia utrzymania powstałej infrastruktury staje się jednym z ważniejszych problemów związanych z realizacją projektów, wywołanych także czynnikami zewnętrznymi (wojna w Ukrainie, inflacja, wzrost cen prądu, zmiany w prawie). Dodatkowo, inwestycje w infrastrukturę społeczną powinny wywierać trwałe efekty, optymalnie, wykraczające także poza okres trwałości projektów. W tym kontekście wydaje się zasadnym już na etapie projektowania inwestycji przygotowanie strategii jej utrzymania i finansowania w okresie trwałości i poza nim.

Rekomendacja

W okresie 2021-2027 warto rozważyć premiowanie projektów, zawierających spójny plan zarządzania infrastrukturą w dłuższej perspektywie - w i po okresie trwałości.

Wniosek

Badanie, szczególnie w przypadku obszaru ochrony zdrowia i edukacji, wskazało na trudności w sprostaniu standardom dostępności. Wiele budynków jest bardzo starych, posiadających przestarzałe rozwiązania. Chęć sprostania standardom dostępności pociągnie za sobą dużo większe nakłady niż założono.

Rekomendacja

Należy premiować w kryteriach wyboru projektów, związanych z zapewnieniem standardów dostępności, racjonalne usprawnienia, a także działania zwiększające efektywność kosztową.

Wniosek

Wdrożenie deinstytucjonalizacji wymaga zmiany społecznej – włączenia „starości” i „niepełnosprawności” w przestrzeń życia społecznego, nie wypychanie jej poza margines tego życia (jak to dotychczas bywało). Wśród pracowników instytucji, a także w społeczeństwie są kłopoty ze rozumieniem i integracją pojęcia deinstytucjonalizacji, co budzi uprzedzenia i staje się podstawą do tworzenia mitów.

Rekomendacja

Należy prowadzić działania informacyjno-promocyjne stymulujące zmianę społeczną zmierzającą do pełnego włączenia osób zależnych, wymagających opieki oraz osób z niepełnosprawnościami oraz tłumaczące pojęcie deinstytucjonalizacji.

Wniosek

Przy zmieniających się potrzebach społecznych wybudowana infrastruktura, która powinna być jak najbardziej dopasowana do indywidualnych potrzeb, może tracić na użyteczności.

Rekomendacja

Należy premiować w kryteriach wyboru projektów takie rozwiązania, które przy niewielkiej adaptacji sprawią, że infrastruktura będzie mogła służyć do realizacji różnych potrzeb, aby była łatwo adaptowalna do nowych celów. Łatwość adaptacji ma szczególne znaczenie w kontekście deinstytucjonalizacji i jak najlepszego dopasowania do indywidualnych potrzeb.

Zmiany w badanych obszarach na podstawie analiz ekonometrycznych

Podstawa analiz - Syntetyczne Mierniki Infrastruktury Społecznej

- Miernik syntetyczny to średnia arytmetyczna znormalizowanych wskaźników charakteryzujących dany obszar infrastruktury społecznej.

Syntetyczne mierniki infrastruktury społecznej posłużyły do:

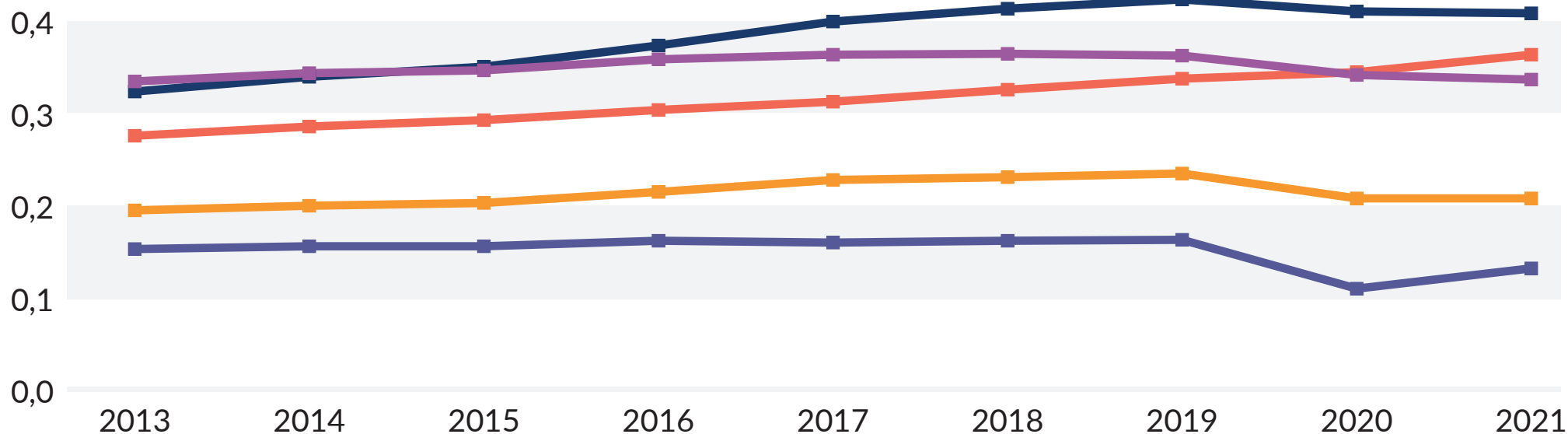
- zdiagnozowania deficytów w zakresie infrastruktury społecznej,
- analizy zmian infrastruktury społecznej, poprzez porównanie stanu infrastruktury w dwóch okresach oraz analizy zmiany w jakości życia mieszkańców, rozumianej jako lepszy dostęp do infrastruktury,
- oceny efektów interwencji w zakresie nierówności terytorialnych w dostępie do infrastruktury i jakości życia mieszkańców,
- oszacowania różnic w efektywności realizowanych przedsięwzięć pomiędzy poszczególnymi komponentami infrastruktury społecznej, jak i pomiędzy różnymi lokalizacjami Polski.

Okres pandemii wpłynął negatywnie na wszystkie badane obszary z wyjątkiem obszaru pomocy i integracji społecznej. W obszarze kultury obserwuje się pogorszenie się sytuacji w odniesieniu do bazowego roku pomiaru. W obszarze turystyki wartość miernika w ostatnim roku pomiaru jest mniej więcej na poziomie roku wyjściowego. W pozostałych obszarach (pomimo spadku związanego z pandemią) odnotowano jednak poprawę sytuacji w stosunku do bazowego roku pomiaru.

Wartości Syntetycznego Miernika Infrastruktury w latach 2013-2021

Obszar infrastruktury	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ochrona zdrowia (SMIOZ)	0.335	0.344	0.347	0.359	0.364	0.365	0.363	0.342	0.337
Turystyka, sport, rekreacja (SMITRS)	0.195	0.200	0.203	0.215	0.228	0.231	0.235	0.208	0.208
Edukacja i kształcenie (SMIEK)	0.324	0.340	0.351	0.374	0.400	0.414	0.424	0.411	0.409
Kultura (SMIK)	0.153	0.156	0.156	0.162	0.160	0.162	0.163	0.110	0.132
Pomoc i Integracja Społeczna (SMIPIS)	0.276	0.286	0.293	0.304	0.313	0.326	0.338	0.345	0.364

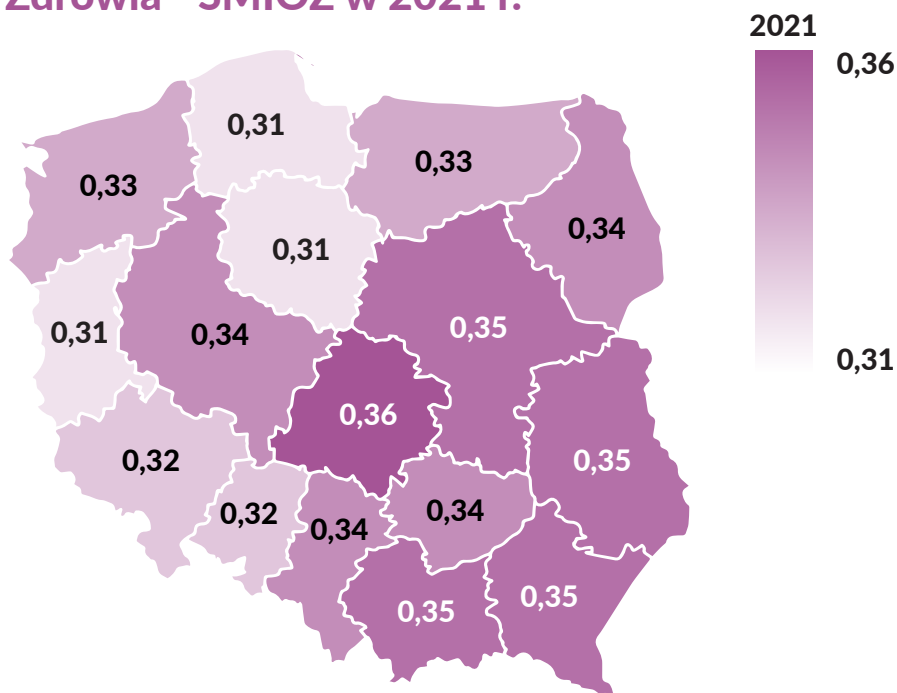
Ogólny wpływ interwencji w świetle badań ekonometrycznych

- **Skuteczność interwencji**, na poziomie powiatów, można potwierdzić statystycznie tylko w sferze **ochrony zdrowia**. W tym przypadku im wyższa była wartość projektów, tym większą poprawę, pod względem ochrony zdrowia, zaobserwowano w poszczególnych powiatach. W pozostałych sferach nie można potwierdzić skuteczności interwencji.
- Jeżeli chodzi o **trafność interwencji** (czy, przeciętnie, większe wsparcie było kierowane do powiatów o gorszej sytuacji w danej sferze), to **nie można jej potwierdzić statystycznie** w żadnej ze sfer objętych niniejszym badaniem.
- **We wszystkich sferach, poza ochroną zdrowia**, większe pozytywne zmiany nastąpiły w powiatach o początkowo niższym poziomie wskaźnika.
- Warto natomiast pamiętać, że badanie było realizowane w momencie, gdy **wiele projektów nie zostało jeszcze ukończonych**, ponadto w wielu sferach znaczący wpływ na wartość wskaźników miała **pandemia COVID-19**.

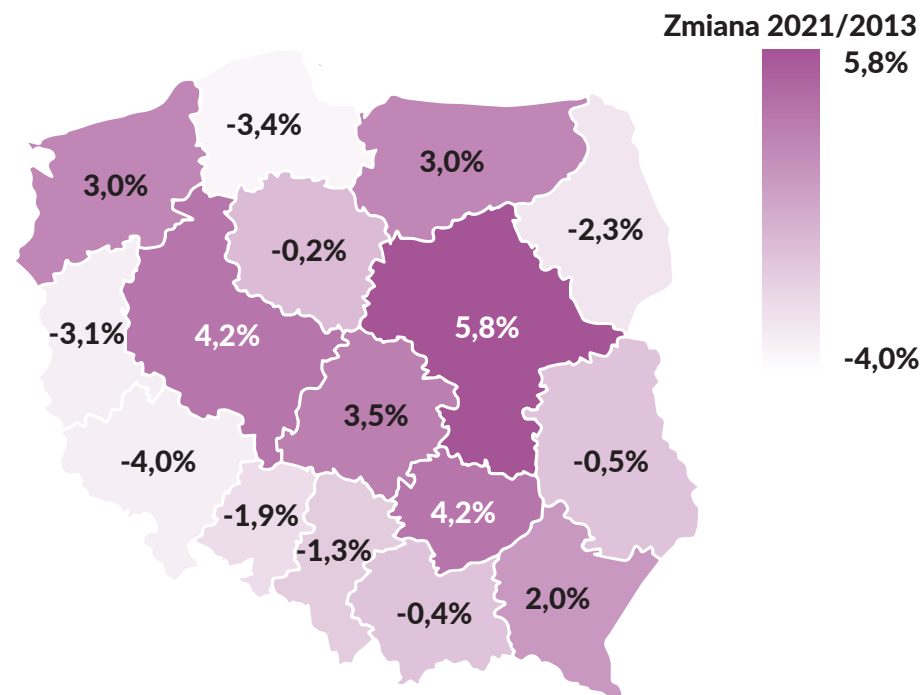
Ochrona Zdrowia – zmiany w obszarze

Syntetyczny Miernik Infrastruktury Ochrony Zdrowia - SMIOZ w 2021 r.

Do województw o najlepszej sytuacji w obszarze zdrowia w 2021 r. zaliczyć należy województwa: łódzkie, lubelskie, mazowieckie, podkarpackie, małopolskie. Na końcu rankingu, z najmniejszymi wartościami SMIOZ, znalazły się województwa pomorskie, lubuskie, kujawsko-pomorskie, opolskie.

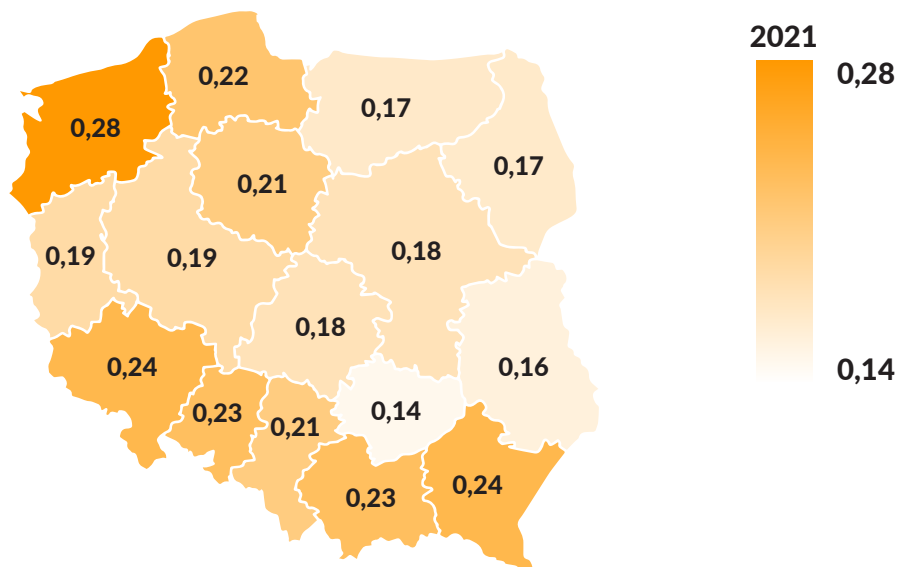
Zmiana procentowa SMIOZ w latach 2013-2021

Do 2019 r. we wszystkich województwach notowano poprawę w zakresie ochrony zdrowia. Rok 2020 pogorszył wskaźniki we wszystkich lokalizacjach powodując, że ostateczny bilans dla lat 2013-2021 jest niekorzystny dla połowy województw.

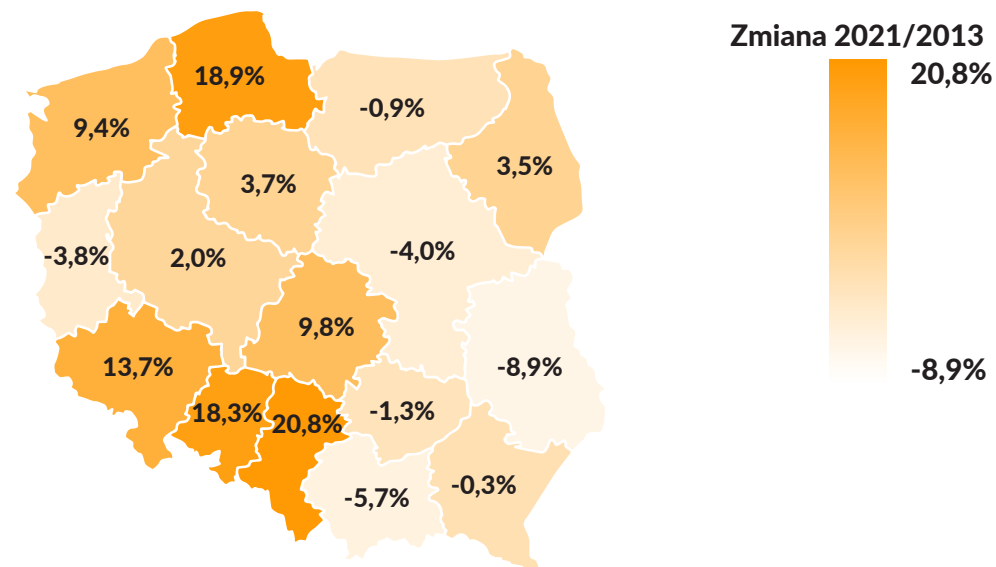
Turystyka, Rekreacja, Sport – zmiany w obszarze

Syntetyczny Miernik Infrastruktury Turystyki, Rekreacji i Sportu - (SMITRS) w 2021 r.

Do województw o najlepszej sytuacji w obszarze turystyki w 2021 r. zaliczyć należy województwa: zachodniopomorskie, podkarpackie, dolnośląskie, małopolskie, opolskie. Na końcu rankingu, z najmniejszymi wartościami SMITRS znalazły się województwa świętokrzyskie, lubelskie, podlaskie.

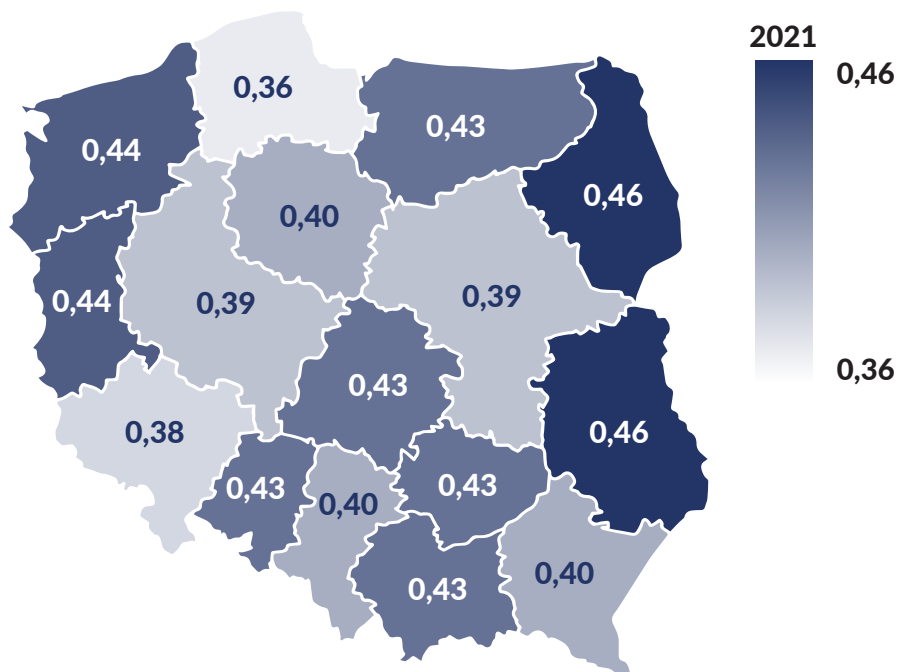
Zmiana procentowa SMITRS w latach 2013-2021

Do 2019 r. we wszystkich województwach notowano poprawę w zakresie turystyki, rekreacji i sportu o 7-26% (odpowiednio dla województwa lubelskiego i śląskiego). Okres covidowy (rok 2020) negatywnie wpłynął na sytuację w obszarze turystyki, sportu i rekreacji, i znacząco wpłynął na zmianę w latach 2013-2021. W czterech województwach zanotowano wyraźne spadki miary syntetycznej, co oznacza, że ogólna kondycja turystyki pogorszyła się w roku 2021 w stosunku do roku 2013 w lubelskim, lubuskim, małopolskim, mazowieckim.

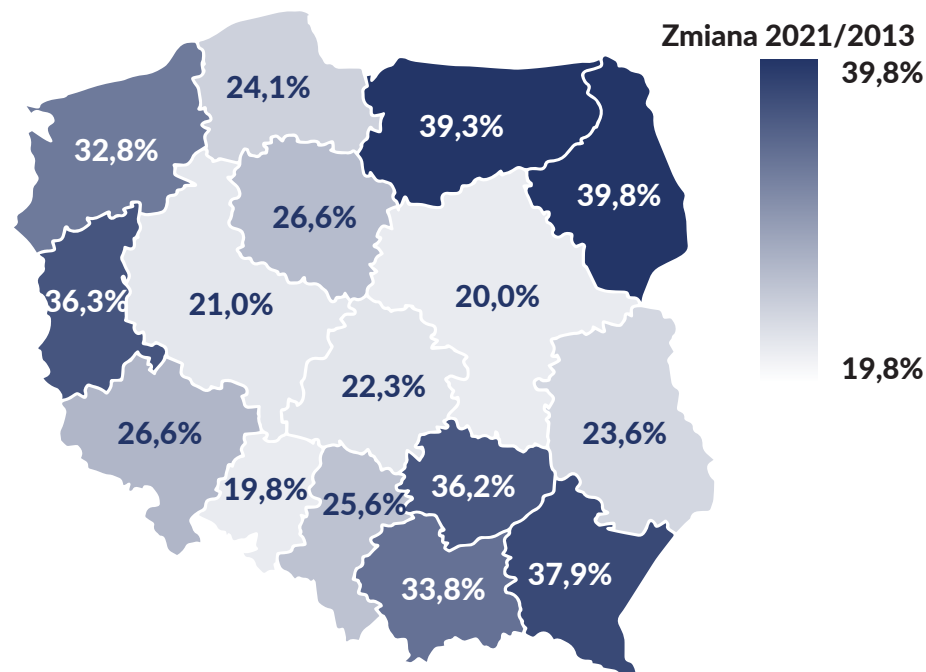
Edukacja i Kształcenie – zmiany w obszarze

Syntetyczny Miernik Infrastruktury Edukacji i Kształcenia - SMIEK w 2021 r.

Do województw o najlepszej sytuacji w obszarze edukacji i kształcenia w 2021 r. zaliczyć należy województwa: lubelskie, podlaskie, zachodniopomorskie. Na końcu rankingu, z najmniejszymi wartościami SMIEK znalazły się województwa pomorskie, dolnośląskie, mazowieckie. Województwo mazowieckie znacząco spadło w rankingu, zaś podlaskie - awansowało.

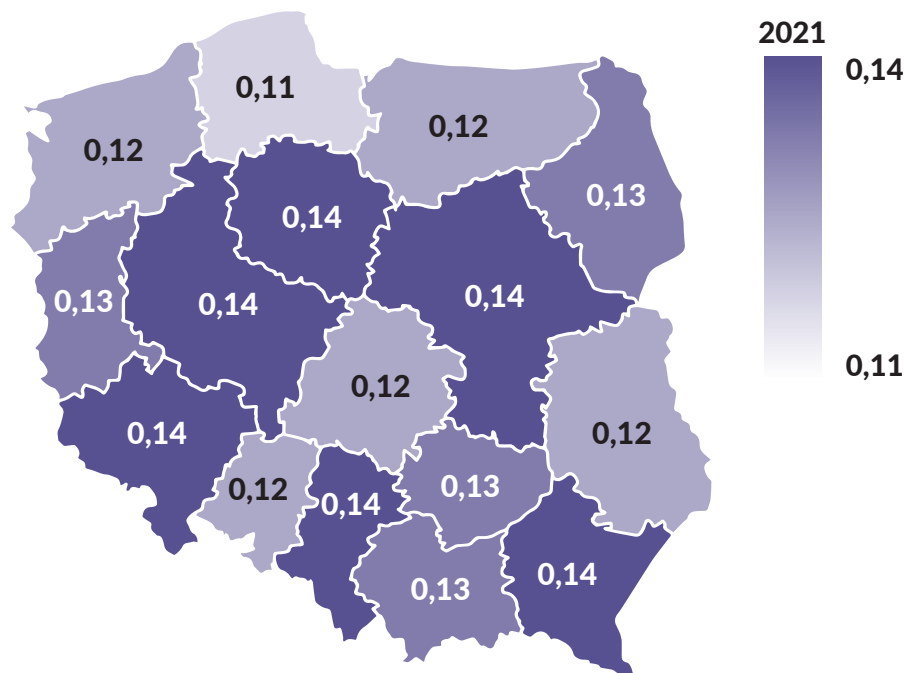
Zmiana procentowa SMIEK w latach 2013-2021

We wszystkich województwach zanotowano poprawę wskaźnika w zakresie edukacji i kształcenia o 21-40% (odpowiednio dla województwa wielkopolskiego i podlaskiego).

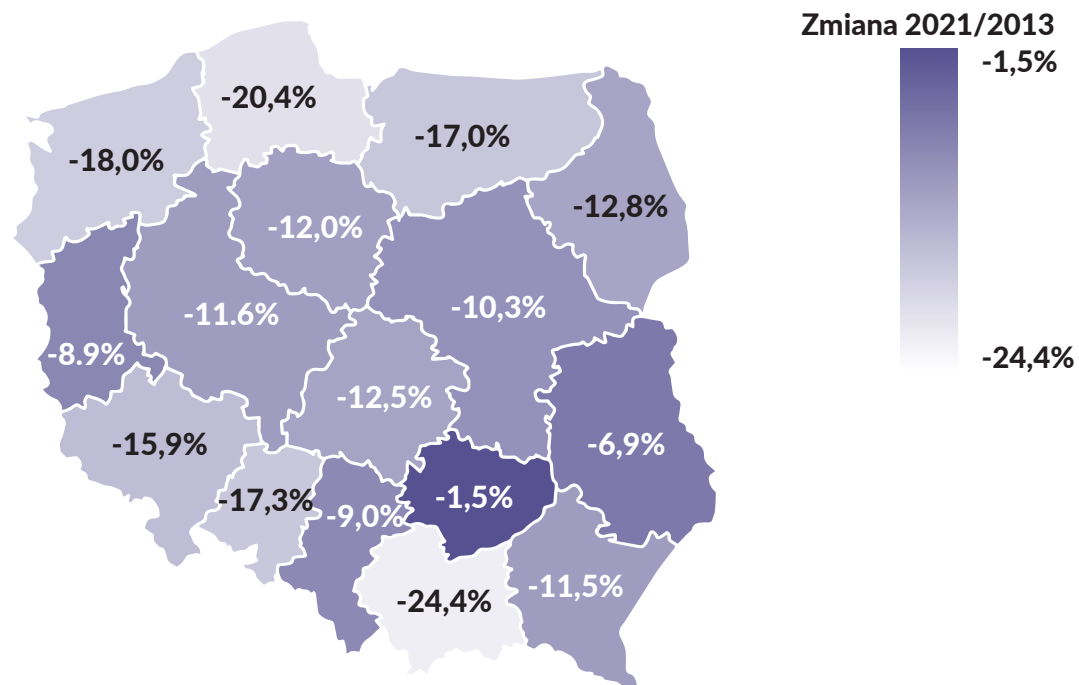
Kultura - zmiany w obszarze

Syntetyczny Miernik Infrastruktury Kultury - SMIK w 2021 r.

Do województw o najlepszej sytuacji w obszarze kultury w 2021 r. zaliczyć należy województwa: śląskie, dolnośląskie, podkarpackie. Na końcu rankingu w roku 2021, z najmniejszymi wartościami SMIK znalazły się województwa pomorskie, lubelskie, opolskie.

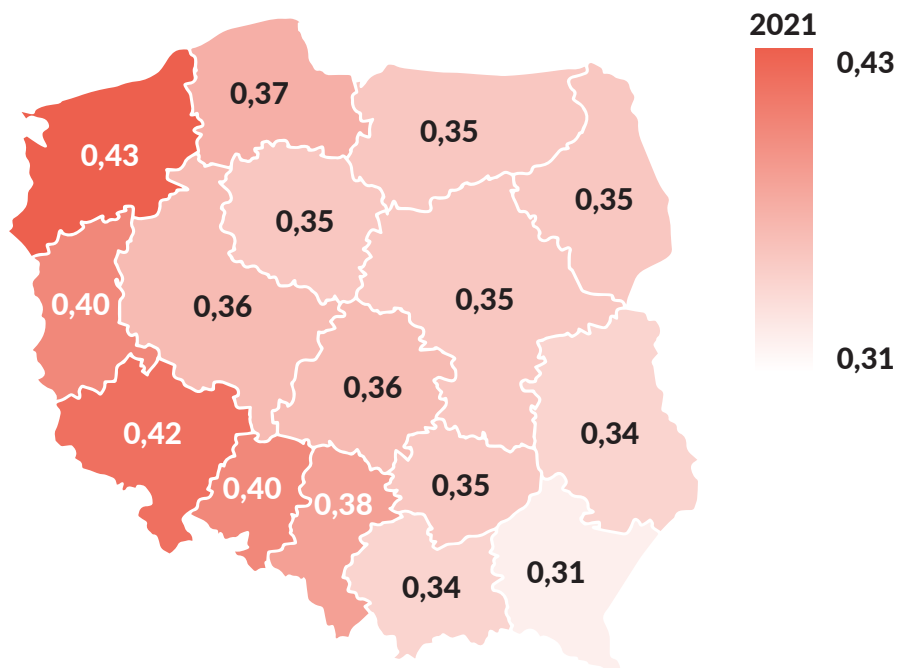
Zmiana procentowa SMIK w latach 2013-2021

Okres pandemii (2020-2021) wpłynął negatywnie na sytuację w obszarze kultury, znacząco obniżając wielkość miernika. Ostatecznie, w 2021 r. wszystkie województwa zanotowały spadek miary syntetycznej obrazującej "kondycję" kultury. Największe spadki uwidoczniły się w województwie małopolskim.

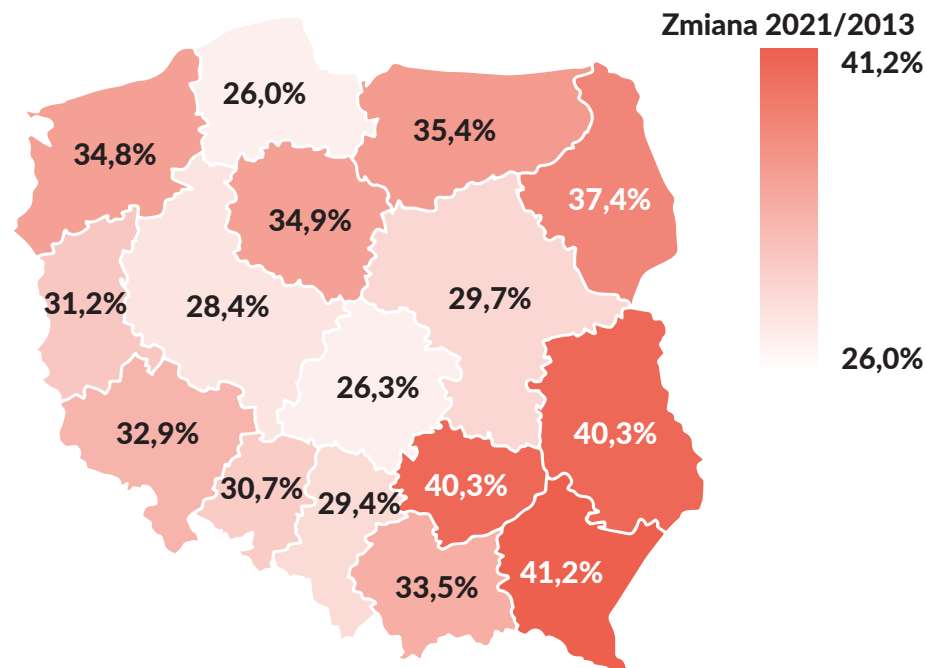
Pomoc i Integracja Społeczna - zmiany w obszarze

Syntetyczny Miernik Infrastruktury Pomocy i Integracji Społecznej - SMIPIS w 2021 r.

Do województw o najlepszej sytuacji w obszarze edukacji i kształcenia w 2021 r. zaliczyć należy województwa: lubelskie, podlaskie, zachodniopomorskie. Na końcu rankingu, z najmniejszymi wartościami SMIEK znalazły się województwa pomorskie, dolnośląskie, mazowieckie. Województwo mazowieckie znacząco spadło w rankingu, zaś podlaskie - awansowało.

Zmiana procentowa SMIPIS w latach 2013-2021

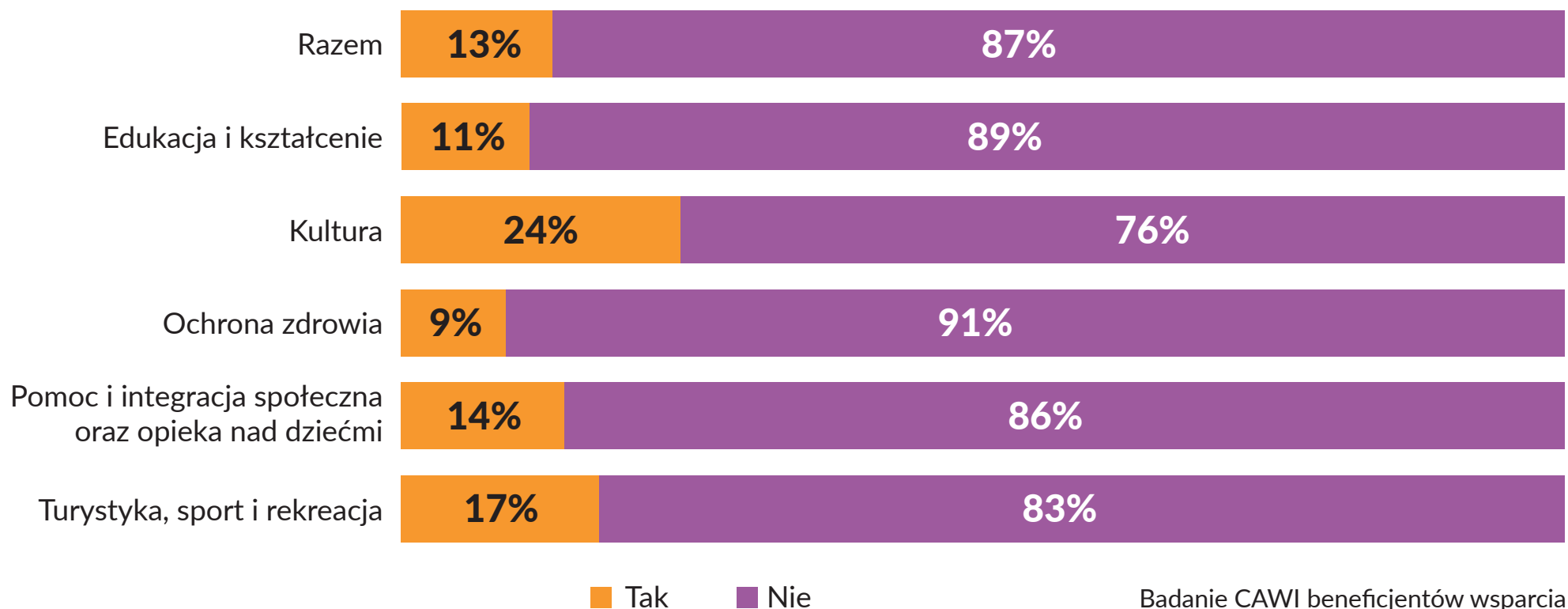

Obszar pomocy i integracji społecznej jest jedynym, w którym w ogóle nie widać negatywnego wpływu pandemii. We wszystkich województwach poprawiły się mierniki syntetyczne, nawet o ponad 40%.

Bariery w realizacji projektów

Występowanie poważniejszych trudności podczas realizacji projektu:

- większość badanych **nie zgłaszała występowania poważniejszych trudności** podczas realizacji projektu,
- występowanie **poważniejszych trudności** najczęściej deklarowano w dla projektów realizowanych w obszarze **kultury**, a następnie **turystyki, sportu i rekreacji**,
- **najrzadziej** zaś pojawiały się poważniejsze problemy w przypadku projektów z **obszaru ochrony zdrowia** czy **edukacji i kształcenia**.

Kluczowe bariery w realizacji projektów (wspólne dla wszystkich obszarów infrastruktury):

- problemy, związane z **pandemią COVID-19** i związane z tym **opóźnienia** w realizacji projektów,
- problemy związane ze **wzrostem cen towarów i usług**, niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu,
- problemy z **wyłonieniem wykonawców** robót budowlanych,
- konieczność wprowadzania zmian w trakcie realizacji.

Bariery specyficzne dla poszczególnych obszarów:

Obszar kultury:

- 1) POIiŚ - ograniczenie do pewnego momentu wartości kosztów kwalifikowalnych do kwoty 5 milionów euro,
- 2) mniejsze zainteresowanie ofertą instytucji kultury będące efektem inflacji, a także pandemii COVID-19.

Obszar turystyki, sportu i rekreacji:

- 1) brak wystarczających środków na zapewnienie wkładu własnego przez niektóre typy instytucji (np.: parki narodowe),
- 2) uzgodnienia z właścicielami gruntów,
- 3) zdobycie tytułu do własności gruntów,
- 4) sporządzanie dokumentacji środowiskowych,
- 5) utrzymanie infrastruktury wytworzonej w ramach projektów.

Obszar edukacji i kształcenia:

- 1) niedobory specjalistycznej kadry nauczycielskiej (odchodzenie z zawodu z przyczyn naturalnych, brak nowych kadr, wynikający m.in. z niskiego statusu zawodowego nauczyciela, brak odpowiedniego systemu kształcenia nauczycieli zawodu),
- 2) trudności we współpracy z sektorem biznesu (brak zainteresowania przedsiębiorców),
- 3) brak przepływu treści ważnych dla biznesu do programów nauczania, brak kadr w tym zakresie,
- 4) zmiany demograficzne.

Obszar ochrony zdrowia:

- 1) problemy z dostosowywaniem infrastruktury służby zdrowia do zasad dostępności architektonicznej (stare budynki, przestarzałe rozwiązania, konieczność wysokich nakładów),
- 2) obawy przed realizacją inwestycji wykraczających poza obecnie oferowany standard w ramach ochrony zdrowia, związane z niepewnością odnośnie kontraktacji (np: domy opieki medycznej),
- 3) brak kadr dotyczący całej sfery, szczególnie dramatyczny w takich dziedzinach jak psychiatria, w tym psychiatria dziecięca i geriatrya.

Obszar pomocy i integracji społecznej oraz opieki nad dziećmi:

- Problemy związane z komplementarnością pomiędzy działaniami „twardymi”, realizowanymi ze środków EFRR a „miękkimi” z EFS:
- 1) trudność koordynacji działań twardych oraz miękkich i ułożenie ich we właściwych ramach czasowych,
 - 2) trudności w ocenie (przedłużające się procedury) oraz w realizacji projektów zintegrowanych,
 - 3) trudności w zawiązywaniu partnerstw pomiędzy JST a NGO (niechęć JST do aplikacji, do zawiązywania partnerstw, stawianie wygórowanych warunków, „castingi na partnera ze strony NGO”, partnerstwa jedynie formalne).

Trafność wsparcia

- Badanie pozwoliło na **pozytywną weryfikację trafności** wdrażanych projektów **we wszystkich uwzględnionych w badaniu obszarach interwencji**.
- Wysoka trafność interwencji jest pochodną odpowiedniego wykorzystania diagnozy potrzeb, uwzględnienia doświadczeń z okresu 2007-2013, a także **dobrego przygotowania projektów**, często tworzonych w konsultacji z potencjalnymi odbiorcami.
- Badanie pokazało, że **realizowane projekty** w olbrzymiej większości **prowadziły do rozwiązania kluczowych problemów i wyzwań**, diagnozowanych we właściwych dokumentach programowych.
- Do powszechnych efektów, wskazujących na wysoką trafność interwencji należy: **poprawa warunków korzystania z usług, poszerzenie oferty, większa liczba użytkowników** (klientów / pacjentów / odwiedzających).

Użyteczność wsparcia

Uzasadniona jest generalnie wysoka użyteczność interwencji w badanych obszarach infrastruktury społecznej. Wniosek taki potwierdzają badania użytkowników, studia przypadku projektów uwidaczniających dobre praktyki w tym zakresie, jak i analiza literaturowa (inne ewaluacje).

Obszar kultury

ocena jest tu generalnie wysoka; użytkownicy wskazują na pojawienie się bogatszej oferty kulturalnej i repertuarowej, a także większą dostępność (w tym dla osób z niepełnosprawnościami) estetycznych i komfortowych dla użytkowników instytucji kultury.

Obszar turystyki, sportu i rekreacji

jest to obszar, w którym użyteczność oceniana jest najwyżej. Użytkownicy dostrzegają ją przede wszystkim w lepszych możliwościach spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu i uprawiania sportu; zwraca się uwagę na wzrost atrakcyjności miasta / gminy oraz lepszą dostępność dobrze przygotowanych terenów rekreacyjnych.

Obszar edukacji i kształcenia

użyteczność oceniana jest tu wysoko; kluczowe znaczenie mają efekty wynikające ze wzbogacenia procesu edukacji oraz lepszego przygotowania do życia zawodowego; podkreśla się odpowiednie wyposażenie uczelni i placówek kształcenia ustawicznego w infrastrukturę, zapewniającą lepsze przygotowanie do wchodzenia na rynek pracy.

Obszar ochrony zdrowia

w tej sferze użyteczność jest najbardziej dyskusyjna; z jednej strony podkreśla się pojawienie nowoczesnych urządzeń i sprzętu, wspomagających diagnostykę, jak i profilaktykę, ale z drugiej, tylko niewielki odsetek stanowią opinie wskazujące na pozytywną zmianę w zakresie oczekiwania na usługi medyczne; opinie te wynikają z trudnej sytuacji sektora leczenia publicznego, który wciąż jest niedoinwestowany i mało efektywny.

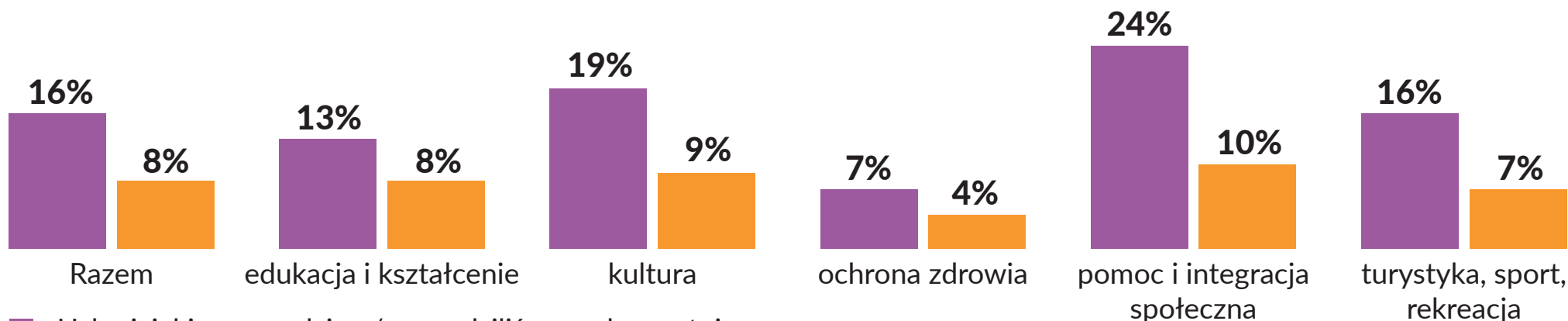
Obszar pomocy i integracji społecznej oraz opieki nad dziećmi

generalnie pozytywne oceny dotyczą i tego obszaru (jest on bardzo dobrze oceniany w opracowaniach literaturowych). Dostrzega się większą dostępność lepszej jakościowo pomocy społecznej, działań integracyjnych oraz wyższy komfort w korzystaniu z usług. W opiece nad dziećmi do lat 3 również zwraca się uwagę na lepszą jakość opieki oraz oferowanie większych możliwości w zakresie rozwoju dziecka.

Trwałość efektów wsparcia

- W przypadku większości projektów objętych badaniem ilościowym (83%) **nie upłynął jeszcze okres trwałości**.
- Badani wskazują pewne obawy, co do utrzymania trwałości rezultatów projektu, w chwili obecnej jednak skala problemów jest jednak jeszcze **bardzo niewielka**.
- Oczywisty negatywny wpływ pandemii COVID-19. Na ogół jednak instytucje zarządzające i pośredniczące **elastycznie i przyjaźnie reagowały** na konieczność zmiany harmonogramów projektów.
- Specyficzna sytuacja w sferze ochrony zdrowia – utrzymanie trwałości w wielu wypadkach zależało od **utrzymania kontraktu z NFZ**.
- Badani zwracali uwagę na kwestie związane z **prawami własności infrastruktury** (wynajmowane pomieszczenia) w kontekście utrzymania trwałości rezultatów wsparcia..
- Ryzyko **zmian organizacyjnych i prawnych** (np. zmiana organizacji systemu oświaty - likwidacja gimnazjów).
- Inflacja, a w szczególności **wysokie ceny energii** są potencjalnym zagrożeniem trwałości wsparcia.

■ Usługi, jakie prowadzimy/prowadziliśmy wykorzystując powstałą infrastrukturę, są/były świadczone w węższym zakresie, niż planowaliśmy

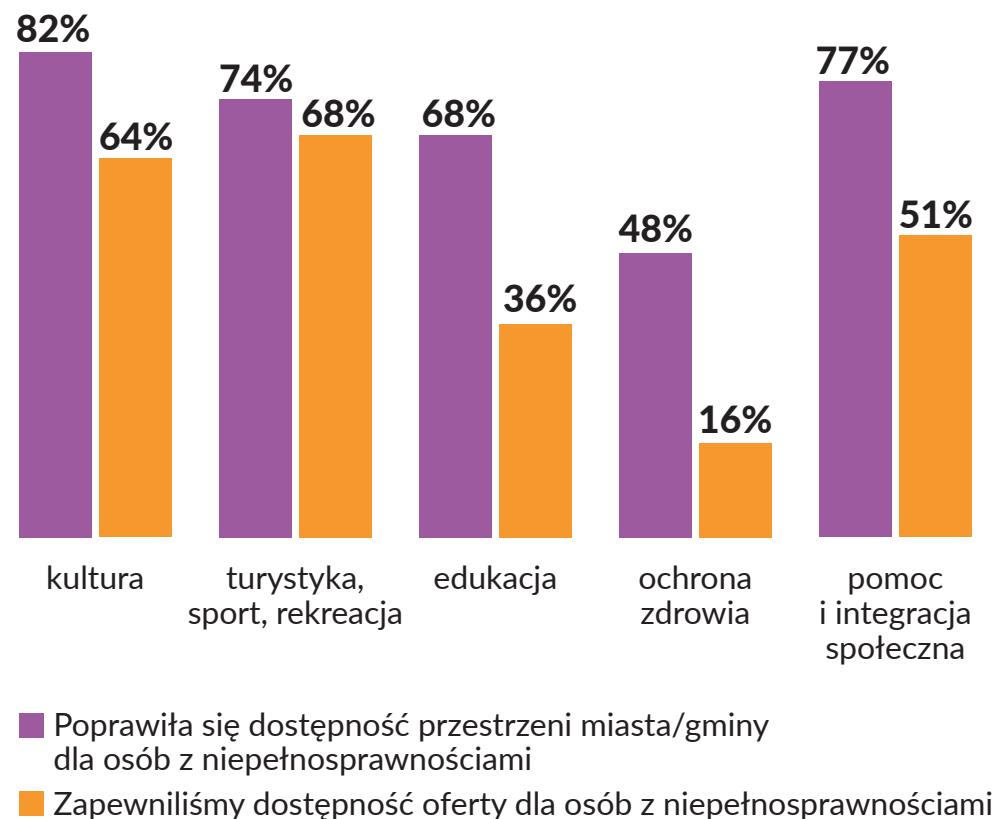
■ Po zakończeniu projektu zapewnienie środków na dalszą działalność obiektu/obiektów okazało się trudniejsze, niż przypuszczaliśmy przygotowując projekt

Badanie CAWI beneficjentów wsparcia

Realizowane projekty a kwestia dostępności

Zapewnienie **dostępności oferty dla osób z niepełnosprawnościami** było **jednym z trzech najczęściej wymienianych efektów realizacji projektów** - efekt ten najczęściej wymieniali beneficjenci realizujący przedsięwzięcia w obszarze **kultura** oraz **pomoc i integracja społeczna**.

Badanie CAWI beneficjentów wsparcia

Wpływ realizowanych inwestycji na zwiększenie **dostępności przestrzeni miasta / gminy dla osób z niepełnosprawnościami** deklarowali przede wszystkim projektodawcy operujący w sferze **turystyki, sportu i rekreacji**.

Nota redakcyjna

Zamawiający:

Badanie zrealizowane zostało na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

Wykonawca:

Badanie zrealizowane zostało przez konsorcjum firm PAG Uniconsult oraz Badania Społeczne Marzena Sochańska-Kawiecka

Termin realizacji projektu:

Badanie zrealizowano w okresie sierpień 2022 – marzec 2023

Autorzy raportu:

Jan Szczucki, Maciej Gajewski, Ewa Kusideł, Marzena Sochańska-Kawiecka, Justyna Witkowska, Robert Kubajek, Zuzanna Kołakowska-Seroczyńska, Edyta Makowska-Belta

Projekt Graficzny:

Grzegorz Lewandowski